

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Dino
Keljalic

Sammanträdesdatum
2022-04-20

FöredragningsPM
Dnr: 22RS2623

Organ
Samhällsbyggnadsnämnden

Handlingsplan för påverkansarbete – Infrastruktur och Transporter

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att godkänna förslag till handlingsplan för påverkansarbete inom området infrastruktur och transporter.

Sammanfattning

Handlingsplan för påverkansarbete inom infrastruktur och transporter är ett strategiskt och vägledande dokument som främst riktar sig till tjänstepersoner och politiker verksamma inom Region Örebro län.

Syftet med politisk påverkan inom området infrastruktur och transporter är att skapa förutsättningar för de resor och transporter som medborgare och näringslivet i länet behöver utifrån attraktivitet och konkurrenskraft. För att skapa dessa förutsättningar behöver bland annat infrastrukturen inom samt till och från Örebroregionen utvecklas.

Viss del av infrastrukturutvecklingen har Region Örebro län rådighet över i sin roll som länsplansupprättare. En betydande del av rådigheten för regionens mest prioriterade infrastrukturobjekt ligger dock utanför Region Örebro läns beslutsområde, såväl organisatoriskt som geografiskt. Beslutsfattandet ligger främst hos regeringen eller på EU-nivå. Region Örebro län måste därför bedriva ett strategiskt påverkansarbete mot dessa beslutsnivåer för att få de investeringar i infrastruktur som behövs, i och utanför länet.

Inom området infrastruktur och transporter är behoven och utmaningarna många. Det finns därför behov att fokusera påverkansarbetet – varför denna handlingsplan har tagits fram som vägledning.

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Dino
Keljalic

Sammanträdesdatum
2022-04-20

FöredragningsPM
Dnr: 22RS2623

Ärendebeskrivning

Handlingsplanen är avgränsad till att fokusera påverkansarbete på infrastrukturobjekt som ligger utanför Region Örebro läns rådighet. Handlingsplanen omfattar därmed inte infrastrukturobjekt och åtgärder som är prioriterade i länsplanen för regional transportinfrastruktur.

Region Örebro län tar (på uppdrag av regeringen) fram en länsplan för regional transportinfrastruktur, som en del av det regionala utvecklingsansvaret. Den regionala länstransportplanen innehåller investeringar i regionala statliga vägar för person- och gods- transporter samt i kollektivtrafik, cykel och trafiksäkerhet. Dessa omfattas således inte i denna handlingsplan.

Trafikverket tar på liknande uppdrag fram en nationell plan för utveckling av transport-systemet. Den nationella transportplanen omfattar investeringar på de nationella vägarna, investeringar i statliga järnvägar, drift och underhåll av statliga vägar och järnvägar, trimnings- och miljöåtgärder samt bärighetsåtgärder. Trafikverket är också den myndighet som ansvarar för att genomföra åtgärder som beslutats i den nationella transportplanen. En stor del av påverkansarbetet som denna handlingsplan fokuserar på har Trafikverket och regeringen (infrastrukturdepartementet) samt EU-kommissionen som målgrupp.

I den regionala utvecklingsstrategin (RUS) presenteras regionala strukturbilder som beskriver förutsättningar för persontransporter, godstransporter och logistik i ett 2030-perspektiv. Dessa pekar ut stråk och samband för person- och godstransporter. Strukturbilderna omfattar stråk med internationell, nationell och regional infrastruktur och illustrerar de transportsamband som är viktigast för hela länets utveckling.

Längst dessa stråk finns flera olika behov av åtgärder, såväl nybyggnation av vägar och järnvägar som reinvesteringar och upprustning. Därtill finns också behov av åtgärder i infrastruktur som ligger utanför länet men som är viktig för länets invånare, den offentliga sektorn och näringslivet. Exempel på detta är Göteborgs och Norrköpings hamnar som är viktiga för länets näringsliv då de utgör viktiga omlastningspunkter för sjöfarten. Vidare är järnvägsinfrastrukturen i Stockholm - Mälarenregionen viktig för länets kompetensförsörjning och arbetsmarknadsintegrering.

Prioriterade infrastrukturobjekt i handlingsplanen för påverkansarbete

För att Region Örebro läns påverkansarbete ska bli framgångsrikt måste emellertid en prioritering mellan infrastrukturbehoven göras. I avsnitt 2 *viktig*

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Dino
Keljalic

Sammanträdesdatum
2022-04-20

FöredragningsPM
Dnr: 22RS2623

infrastruktur för Örebroregionen listas infrastrukturobjekt både inom och utanför länet, och som bedöms vara av relevans för Örebro län.

De prioriterade infrastrukturobjekten i handlingsplanen har valts genom att uppfylla följande tre kriterier:

1. Infrastrukturobjektet har ett åtgärdsbehov
2. Region Örebro län bedöms vara primär intressent.
3. Region Örebro län är den organisation som bör driva påverkansarbetet.

Prioriterade infrastrukturobjekt - som är av stor betydelse för den regionala utvecklingen och där Region Örebro län är den organisation som bör bedriva påverkansarbetet är:

- Oslo-Stockholm
- Mäljarbanan
- Godsstråket genom Bergslagen
- Hallsberg
- Västra Stambanan
- E18 och E20
- Elväg Hallsberg-Örebro
- Riksväg 50
- Örebro Airport

I avsnittet framgår varför respektive infrastrukturobjekt är prioriterat, de primära och sekundära intressenter, vem eller vilka aktörer som bör bedriva påverkansarbetet, eventuella åtgärdsbehov samt i vilket forum Region Örebro län avser att bedriva påverkansarbetet.

I avsnitt tre **Övrig infrastruktur av betydelse** listas infrastrukturobjekt som är av betydelse för länet men där det finns andra organisationer som primärt bedriver påverkansarbetet.

I handlingsplanens avslutande del finns följande avsnitt:

- **Omvärldsbevakning** – där Region Örebro län ges mandat att på olika sätt anpassa sig efter omständigheterna i omvärlden och engagera sig mer i frågor inom relevanta områden.
- **Genomförande av handlingsplan** – avsnitt där exempel på upplägg och tillvägagångssätt för att genomföra åtagandena i handlingsplanen presenteras.

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Dino
Keljalic

Sammanträdesdatum
2022-04-20

FöredragningsPM
Dnr: 22RS2623

- **Begrepp, ordlista och länkar**

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Med bakgrund i Region Örebro läns arbete med miljö-, barnrätts- och jämställdhetsperspektiven har handlingsplanen granskats av nyckelpersoner inom organisationen med särskilt kompetens i nämnda områden. Syftet har varit att säkerställa att handlingsplanen, i den mån det går och är relevant, beaktar dessa perspektiv både i påverkansarbetet vi avser att bedriva samt de tänkta tillvägagångssätten.

Vad avser jämställdhets- och barnrättsperspektivet aktualiseras dessa perspektiv ofta tydligare i ett senare skede när planering och åtgärdsvalsstudier för specifika infrastrukturobjekt ska genomföras. Särskilt då är det viktigt att nationella och regionala mål för de olika perspektiven beaktas vid till exempel vid satsningar på nya vägar eller järnvägar. Detta gäller också för miljöperspektivet.

Generellt kan konstateras att de prioriterade infrastruktursatsningarna i handlingsplanens avsnitt två *Prioriterade infrastrukturobjekt* som gynnar kollektivtrafik och trafiksäkerhet påverkar jämställdhets- och barnrättsperspektivet då fler kvinnor och barn nyttjar kollektivtrafiken än män. Flera av de utpekade infrastrukturobjekten skapar förbättrade förutsättningar för just kollektivtrafik, till exempel genom satsningar på järnvägsinfrastruktur eller säkerhetsåtgärder på vägar.

Infrastruktursatsningar skapar också förutsättningar för en god tillgänglighet i hela länet vilket gör det möjligt att studera eller arbeta på andra orter samtidigt som man kan bo kvar i sin hemkommun. Möjligheten att studie- och arbetspendla är särskilt viktigt för barn och ungas framtidstro och känsla av att kunna bo kvar i sin hemort även efter studierna.

En förbättrad infrastruktur kan öka möjligheterna till fler arbetstillfällen för invånarna i regionen vilket i sin tur kan ha positiva effekter på familjers ekonomiska förutsättningar. En god ekonomi har en väldigt stark socioekonomisk koppling och bidrar till utvecklingen av god hälsa och trygghet för barnfamiljer.

I handlingsplanens avsnitt fyra *Omvärldsbevakning* listas exempel på åtgärder som Region Örebro län kan arbeta med för att bidra till omställning till hållbarare transporter och utfasning av fossila drivmedel. Här är det aktuellt att ha med sig jämställdhets- och barnrättsperspektiven i samband med att

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Dino
Keljalic

Sammanträdesdatum
2022-04-20

FöredragningsPM
Dnr: 22RS2623

eventuella målgrupper identifieras och insatser planeras/genomförs.

Gällande miljöperspektivet ansågs det handlingsplanens andra avsnitt *Prioriterade infrastrukturobjekt* relevant med en tydligare argumentation för att påvisa de positiva miljö- och hållbarhetseffekterna som investeringar i framförallt järnväg och elväg kan medföra.

Det ansågs vidare väsentligt att i avsnitt fyra *Omvärldsbevakning* tydligare lyfta fram de miljömål som finns på nationell och regional nivå vad gäller minskade utsläpp i transportsektorn samt vilka åtgärder som behöver vidtas i omställningen till fossilfria transporter. Det ansågs också relevant att i samma avsnitt hänvisa till Region Örebro läns rapport Vägval 2030 och från den lyfta in de beteendeförändringar som identifierats som särskilt viktiga för att Örebro län ska nå de uppsatta miljömålen för 2030.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser för Region Örebro län.

Uppföljning

Årlig rapportering till samhällsbyggnadsnämnden med resultat från föregående verksamhetsårs aktiviteter i syfte att nå de uppsatta målen som fastställts för respektive område/infrastrukturobjekt i handlingsplanen för påverkansarbete – infrastruktur och transporter.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM samhällsbyggnadsnämnden 2022-04-20, Handlingsplan för påverkansarbete - infrastruktur och transporter
Handlingsplan för påverkansarbete – Infrastruktur och Transporter

Johan Ljung
Områdeschef

Skickas till:

Dino Keljalic
Karin Wallin